

Atlantsko-sredozemski prekop

Mnogo je argumentov, ki govorijo za zgraditev južno-francoskega prekopa, deloma gospodarskih, deloma političnih pa končno tudi socialnih, saj bi vendar celo vojsko brezposelnih delavcev zaposlili pri tem velikem gospodarskem načrtu. Da si razjasnimo pomembnost teh francoskih sanj, ki so že dokaj stare, preglejmo teren:

Dobro nam je znan španski polotok, ki visi kakor ogrožen izrastek na jugozapadnem koncu evropskega kontinenta. Na njegovem najjužnejšem

obala je torej nezavarovana. Treba je potemtakem nove vodne ceste, po kateri bi mogli Francozi na svojo rivijero. — Še večjega pomena pa bo ta prekop v gospodarskem pogledu. Brez dvoma bo pot skozi južno-francoski prekop mnogo krajša, kakor okrog pirenejskega polotoka. Tako bo na pr. parnik, ki mora prevoziti iz Hamburga v Marseille skozi Gibraltar 4350 km, pridobil z vožnjo skozi prekop za 40 odstotkov na daljavi. — Tardieu je imel poleg zaposlitve brezposelnih še drug argument za zgradbo imenovanega kanala: vsakoletna poplavna katastrofa, ki pripravljajo južni Franciji nedopovedne škode, se bodo s prekopom zavirale. Poleg tega pa bodo namakanja sleherni letno dobo možna.

Posebne težkoče pri novem prekopu pa so v tem, da bo prerezala nova vodna cesta več kot 50 glavnih prometnih cest in približno 10 železniških prog. Toda te bo pač treba izpeljati v nekaj vozlov, od koder se bodo prehodi premostili preko kanala. Tudi načrt, ki je zamišljal okrog 100 zavrtov, se je omejil; zakaj z modernimi tehničnimi pripomočki si mislijo pomagati le s 14 do 15 zapornicami. Pa tudi te bodo dokaj ovirale promet.

Zanimivo, a ne preveč znano dejstvo je, da živi podoben načrt, zvezati Atlantsko in Sredozemsko morje, že 250 let. Saj je že 250 let na istem mestu postavljen Canal du Midi ali Languedoc Canal. Tudi ta se začelja pri Bordeauxu in vodi teku Garonne prav do Toulousea; od tu teče še nekaj kilometrov sporedno z Garonno, nato pa se obrne v skoro ravnih črtah preko Carcassone in Beziersa in se pri mestu Cette veže s Sredozemskim morjem. Kanal so izkopali na ukaz Ludovika XIV. in sicer med leti 1666—1682; nima pa čiti najmanjše vrednosti radi popolnoma nezadostnih tehničnih naprav. Samo pomislimo, da je Canal du Midi komaj 20 metrov širok, a 2 metra globok, zraven tega pa ima še nad 100 zapornic in prav toliko mostov. Zdaj zasnovani dvomorski prekop (Canal des deux-mers) pa ne bo šel po tiru starega prekopa, marveč bo to popolnoma nova zgradba. Le smer bo ista.

Kljub ogromnim tehničnim težkočam, ki stoje danes mrko proti uresničitvi projekta in kljub ogromnim stroškom, smemo z gotovostjo računati, da bodo Francozi ta načrt v bližnji bodočnosti izvedli, kar bo velikanske vrednosti za vse obmorske evropske države.

Capitol se čisti. Ameriški parlament v Washingtonu se že zdaj pripravlja na nove gospode. Gasilci so nastopili s svojimi brizgalniki, da bodo pročelje Capitola tem bolj prenovili za Roosevelta in njegove

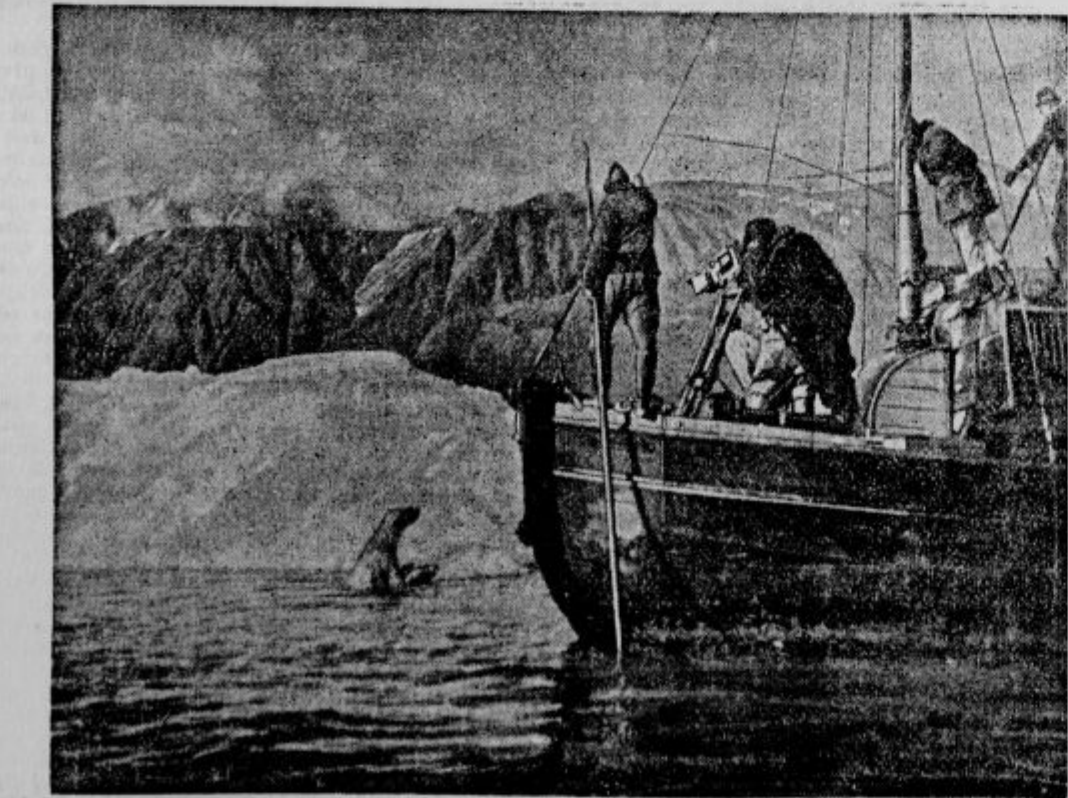
delu se dvigajo mogočne pečine strmo nad morjem: Herkulovi stebri, kakor so Rimljani imenovali morsko ožino Gibraltar. Potnik, ki se vozi po zapadni hriboviti obali Španije, zazre nenadno pred vhomom v Sredozemsko morje mogočne urdne, ki so jih Angleži zgradili na strmih pečinah Gibraltarja; od tu namreč nadzorujejo gibanje sleherne ladje na Sredozemskem morju; in en sam parnik se ne bi mogel potuhiniti budnim očem skozi Gibraltar.

Da bi to neprijetno gospodarstvo zrušili, so sklenili Francozi zgraditi drugi prehod z Atlantskega oceana v Sredozemsko morje. To bi bil kanal, ki bi na najožjem delu južne Francije vezal mesti Bordeaux in Narbonne. — Prav za prav je ta načrt že nad 250 let star, toda nikoli ni bilo toliko prizadevanja, da se v polnem obsegu izvede, kakor zdajnja leta. Tardieu, eden glavnih zagovornikov tega projekta, je že zgradbo prekopa vključil v načrt zaposlitve delavstva in ga do podrobnosti predložil parlamentu.

Ta nova vodna pet bi potem takem začela pri Bordeauxu; od tu bi šla najprej ob Gironde, toda po nekaj kilometrih bi zapustila reko in bi se vzpela skozi sedem zavrtov v višino do 150 m nadmorske višine. Pred vhomom v Sredozemsko morje pri Narbonni se prekop znova giblje skozi sedem zapornic. Najtežavnejši je pač problem izpeljave prekopa skozi tako silno višino. Za primero premislimo samo to, da imamo do danes samo en prekop, ki se dviga nad morsko gladino, Panamski prekop, toda ta dosega v največji višini komaj 26 metrov.

Največji pomen ima prekop gotovo v dejstvu, da ne bodo vozile po njem le vse trgovske in potniške ladje, marveč tudi vse največje bojne ladje in U-čolne. Poleg tega pa bo imel ta prekop obseg, ki bo presegal vse umetne vodne ceste sveta. Širina vodne površine bo namreč znašala 150 m, globina pa 14 metrov. Na ta način bodo mogle največje in najmoderneje bojne ladje skozi kanal. Preračunano pa je, da bo treba za tako delo okrog eno milijardo kubičnih metrov zemeljske mase odstraniti. Stroški pa bodo pri petletnem delu znesli približno (po naši) 30 milijard dinarjev.

Da bo Francija žrivala te bajne vsote, moramo razumeti iz sledečih podatkov: Več kot polovico francoskih meja tvori morska obala, 2505 kilometrov ob Atlantskem oceanu in Rakovskem prelivu ter 615 km ob Sredozemskem morju. Francija se torej mora braniti. V slučaju vojne pa ima dohod v Sredozemsko morje zaprt. Angleži so budni stražarji na Gibraltarju. Sredozemska francoska

Domači medvedi na Arktiki. Nemško-ameriška filmska ekspedicija, ki je končala film »SOS ledena gora«, je rabila bele medvede. Toda pravih severnih medvedov ni mogla dobiti pred lečo. Zato je pripeljala s seboj udomačene bele medvede iz Hamburga, kateri pa se nikakor niso mogli privaditi novemu vzdušju

Potujoči hrib

Znani potujoči hrib v kantonu Glarus, takozvani »Kilchenstock«, se je začel te dni znova premikati. Ta močno poraščeni hrib povzroča že tri leta mnogo strahu prebivalcem ob reki Linthi. Saj je v tem času napravil že dobršen kos poti in mnogo hiš in ljudi pokopal. V pondeljki noči so se razlegli varnosni kliki siren in žarometi so razsvetlili vso pokrajino pod skrivnostno goro. Ljudje so preplašeni bežali s svojih domov, nad njimi pa se je razlegalo volto bobnenje in prasketanje. Naslednje jutro pa je vse okrog ležala neprodorna megla, ki se je le počasi umikala. Prebivalci najbolj ogroženega dela Linthala, ki so ponoči spraznili svoje domove, so z velikim čudom opazili, da so kljub strašni noči njihove hiše še nedotaknjene. Pač pa je bil pogled na Kilchenstock nedopoveden. V smeri proti severu in jugu se je vrh hriba prelomil v dva dela in na obe strani se je zrušilo nad 60.000 kubičnih metrov kamena in zemlje. Ljudje pa še zmerom s strahom pričakujejo, kaj še pride.

Noblova nagrada

Doslej je bilo že mnogo literarnih imen, ki jih javnost izbira za kandidate Noblove nagrade. Pred vsem so prišla na dan imena treh velikih leposlovcev: Paul Valery, Maksim Gorki, Galsworthy, a zadnje čase prihajajo poročila iz Stockholma, da je najresnejši kandidat Merežkovski, ki živi v Parizu.

Račun

Neki kandidat ameriške demokratske stranke je prinesel pred svojega predsednika interesanten račun: Izgubil sem za agitacijo 4 mesece in 25 dni, a 1769 ur za premišljevanje o volitvah. Razen tega sem izgubil tudi 2 sprednja zoba, katere so mi izbili nasprotniki. Stisnil sem roko 50.000 ljudem, poljubil 472 otrok. Neki otrok mi je razbil pero, ki me je stalo pet dolarjev; posodil sem 40 dolarjev, več knjig in štiri pare čevljev, katerih mi ne bo nihče vrnil...

Prodana mornarica. Del nemške mornarice, ki je prodana Rusom. Severno-nemški Lloyd je prodal 7 tovornih ladij Sovjetski uniji. Te bodo v nekaj dneh odplovile v svoj novi dom

Papež, oče vseh narodov

Nedavna je izšla knjiga dr. Leona Kavana, v kateri opisuje povojni glad v Rusiji in navaja datume, ki jih je Evropa darovala Rusiji v letih 1921 do 1922. Ker pa nikjer niti z besedo ne omenja, kaj je sveta stolica storila za gladne v Rusiji, je službeni list Vatikana, »Osservatore Romano«, obvestil svet, kako se je tedaj ponašal Rim. — Papež Benedikt XV. je daroval 10 milijonov lir. V poletju istega leta je odpeljal v Rusijo papežev vlak ogromne zaloge živeža. Pa tudi sedanji papež Pij XI. je kmalu po kronanju poslal 2 in pol milijona lir gladijočim Rusom in hkrati apeliral na vse države, da bi kaj storile zanje. Sveta stolica je vzdrževala na Krimu 92 kuhinj, ki so prehranjevale dnevno okrog 40.000 otrok. Leta 1923 se je ta akcija razširila tudi v nekaterih drugih krajih Rusije, tako je papež hranil dnevno 160.000 otrok. Papeževa komisija za Rusijo je zbrala vse dokumente o teh letih in delih in bo napisala objektivno kritiko o vsem tem.

Novi radio-aparat v Vatikanu

Po vesteh iz »Osservatore Romano« je postavljen v vatikanskem mestu novi radio aparat z ultra kratkimi valovi. Aparat je izvršila Marconijeva tvornica v Genovi.

Prva ženska v ameriškem kabinetu. Po Hooverjevem porazu v predsedniških volitvah se je ameriški kabinet popolnoma preobrazil. Lista onih ministrov še ni gotova, vendar je gotovo, da bo tokrat zastopan tudi ženski svet. Mis Perkins, voditeljica državnega delovnega urada v New Yorku, bo prevzela ministristvo za dela. V ameriški zbornici je to prvi slučaj, da bo ženska oblečena v ministrsko obleko.

Protest svoje vrste

Mestni uradniki in nastavljenici v Varšavi so izvedli predvčerajšnjim svojevrsten protest. Da bi izsilili izplačilo svojih mesečnih plač, so ostali tudi po svojem končanem delu na svojih prostorih, odkoder se niso gani vso noč. Drugi dan so nadaljevali svoje delo. Ako bo to našlo kak odmev pri odločujočih činiteljih, se ne ve.

Pasja krsta

Tudi v tej vsesplošni krizi žive še ljudje, ki ne vedo kam z denarjem. Tako je neki vzgojitelj psov v Ohio v Ameriki porabil 75.000 dinarjev za pokop psa. Saj je položil poginolega psa v kovinasto krsto, ki je sama stala 30.000 dinarjev.

Odkritosrčna beseda revmatično bolnim

Da Togal resnično pomaga pri revmatizmu, se ponavlja v sledečem:

»Da sem že prej poznal Togal tablete, koliko mojih dolgoletnih revmatskih bolečin bi si prbrnil in koliko trpljenja preprečil. Zelo sem srečen, ker lahko odkrito rečem, da so Togal tablete resnično učinkovite zdravilo brez vsakih stranskih pojavov od strani srca ali želodca. Vsakemu ga bom rad priporočal. Še enkrat h-hala: S. Stojanovič, služitelj Uruve vodovoda O. G. B., Beograd, K. Mihajlova ulica št. 3c.

Togal tablete uspešno in hitro učinkujejo proti revmatizmu, protinu, isijas, gripi, živčnim bolečinam in ozeblinam. Čez 6.000 zdravnikov priporočajo v uradno potrjenih ocenah uporabo Togala. Dobi se v vseh apotekah.

Odobr. od Minist. soc. pol. in nar. zdravja A. Br. 8415 od 22. oktobra 1932.

Kralj elektrike pred sodiščem. Amerikaneec Insull, ki so ga v Atenah prijeli, je prišel te dni pred sodišče. Njegov roman smo čitali v »Slovenec«. Ker je bil v Atenah prijel po ameriško-grškem dogovoru (po katerem si morata državi medsebojno zločince izročiti), bo mož najbrže romal v Ameriko.

New-York se širi

Newyork, ki je že danes desetmilijonsko mesto, raste v širino in višino kar naprej. Nezasičen je pritok novih naseljencev. Sleheren mesec jih prihaja do 60.000 iz vseh strani Amerike. Če bo šlo tako naprej, bo hranil Newyork čez 18 let do 20 milijonov ljudi. Mesto samo leži med oceanom in reko Hudson. V bodočnosti pa se bodo predmestja prenesla na ogromni Long-Island, tako da bo Newyork obsegal v prerezu 160 km. — Načrti za preureditev tega orjaškega velenista pa niso le v ustih posameznih fantastov, marveč so do podrobnosti izdelani.

En del gradbenega načrta pa je že približno gotov. To je Radio-City, ki bo največje zabavišče sveta. Cel del mesta bodo podrl, da bi tako dobili prostora za kamenite orjake, ki jih mislijo tu zgraditi. Upravna palača s svojimi 70 nadstropji bo sama potrebovala 50.000 ton jekla in 5,5 milijonov kamenitih opek. Tu bo svetišče vseh newyorških zabav.

Bodoči nebotičniki bodo imeli najmanj po 150 nadstropij in bodo segali v višino 600 metrov. — Ker se mora Newyork že danes boriti z največjimi prometnimi težkočami, namerava zgraditi za glavne prometne ceste v mestu nadstropja. Prvo nadstropje bo prirejeno za pešpromet, drugo za promet osebnih vozil, tretje za težke tovarne avtomobile in zadnje za postajališče avtomobilov. Sedanja avto-predor med Newyorkom in Ney-Jersey že davno več ne odgovarja potrebam: saj drvi sleherni čas skozenj na stotine voz. Predvideni so zategadelj še trije drugi predori. Cestne železnice bodo morale povsem izginiti in velike množice pešcev bodo uporabljale le še podzemno železnico. — V tej smeri se bodo torej vsi predeli največjega svetovnega mesta razvivali. Vprav zmerom novi dotoki prebivalstva kličejo najboljšo arhitekto k načrtu, kako bi sprejeli in prehranili 20 milijonov ljudi.

Ure smrti

Profesor Fischer rostockske univerze je ugotovil, da je izmed 3769 oseb, ki so umrle zadnjih 7 let, večinoma izdihnila med 3 in 6 uro zjutraj. Na drugem mestu pa je čas med osmo in enajsto uro zvečer. Redki ljudje umrejo opolnoči.

Šef: »V blagajni manjka 100 dinarjev. Samo ti in jaz imava ključ do nje.« — Učenec: »Potem pa predlagam, naj vsakdo od naju dveh vplača po 50 Din in vsa zadeva naj ostane skrivnost med nama...«

